

ÂŞIK DERDİYAR'IN ÇİFT KAFİYELİ ŞİİRLERİ*

Dr. Doğan KAYA

Sivas'ın merkez köylerinden olan Sivritepe (Eski adı; Mamuğa) köyünden olan Osman ve Keziban'ın oğludur. Asıl adı Murat Tanrıverdi'dir. Babası 1957 yılında Sivas'a göç etmiş ve Halis Bey'in çiftliğinde kendisine iş bulmuştur. Murat 1.6.1961 tarihinde burada doğmuştur. Babasının 1968 yılında Halis Bey'in yardımlarıyla Karayolları 16. Bölge Müdürlüğünde işe girmesi üzerine, ailesi çiftlikten ayrılmış, Sivas'ın Kümbet mevkiinde bir eve taşınmıştır. Murat ilkokulu bu semtteki Gazipaşa İlkokulunda okumuştur. Bu arada üçüncü sınıf öğrencisiyken bir trafik kazası sonucu sol ayağı kırılmış ve özürlü kalmıştır.

Saz çalmaya Danişmendgazi Ortaokulunun ikinci sınıfındayken başlamış, bu arada bir trafik kazası daha geçirmiştir. Sivas Endüstri Meslek Lisesi mezunu olan Murat Tanrıverdi, 1981 yılında TÜDEMSAŞ müessesesine memur olarak girmiştir. 1985'te evlenen Murat'ın bir kızı olmuştur. 1989'da ikinci doğum sırasında eşini kaybetmiş, doğan oğlu da altı ay sonra vefat etmiştir. 1992'de iki çocuklu bir kadınla ikinci defa evlenen Murat, 1997'de çalıştığı kurumdan emekli olmuştur.

Âşık Veysel'e büyük hayranlık duyan Murat, halk ozanlığına 1982 yılında âşık Gülşadî'nin yanında başlamıştır. Gülşadî'den şiir tekniğinin temel noktalarını öğrenmiş, daha sonra Sivas'ta âşık meclislerine girerek, bu yolda mesafe almıştır. 1996'da âşık Erdem Can ve Âşık Eserî ile Almanya'ya gitmiş, oradaki programlara katılmıştır. Bu arada Erdem Can, önceleri "Adabî" mahlasıyla şiirler yazan Murat'ın mahlasını "Derdiyar" olarak değiştirmiştir. Derdiyar'ın amcası Ömer Tanrıverdi de âşıktır.

Yüzden fazla şiiri olan Derdiyar, irticalen şiir söyleyebilen bir âşıktır. Çeşitli âşık toplantılarında pek çok karşılaşmalara katılmıştır. Daha çok sekiz ve on bir hece ile şiir söylemekle beraber, başarıyla ortaya koyduğu *divan* tarzında da şiirleri bulunmaktadır.

Âşık Derdiyar, bu yazımızda kaydettiğimiz çift kafiyeli şiirlere ait ilk örnekleri 1991 yılında sergilemeye başlamıştır. Çift kafiyeli şiirler hakkında bir başka çalışmamızda geniş bilgi verdiğimizden¹ burada tekrar bu konunun üzerinde durmak istemiyoruz. Ancak şurasını söyleyelim ki, Derdiyar çift kafiyeye şiirin ayağında yer vermiştir.

* Yayımlandığı yer: *Erciyes*, S. 293, Mayıs 2002, s. 9-10.

¹ Doğan KAYA, "Türk Halk Şiirinde Çok Kafiyeli Şiirler", *Halk Kültürü Araştırmaları 1991 / 2*, Ankara, 1991, s. 53-86.

-1-

Âşık bu şiiri 1991de tanıştığı şimdi eşi üzerine söylemiştir. Kadının o sırada kocası öldüğü için duldur ve çocukları de yetiştirme yurdunda kalmaktadır.)

Yaralar Beni

Bir güzele gönül verdim
Sedası yarelar beni
 Goca idi gülün derdim
Nidası zarelar beni

Kaş ondadır göz ondadır
 İşve onda haz ondadır
 Cilve onda naz ondadır
Edası yaralar beni

Âşık olan yâri arar
 Yolunda Eyledim zarar
 Yüreğimde yarası var
Gedası pareler beni

DERDİYAR gelip gidenden
 Yâre selam edin benden
 Çekiliyor can bedenden
Sevdası çareler beni

23 Ekim 1991

(geda: çocuk, yavru, bala)

-2-

Dururum

Derdi çeke çeke usandı gönlüm
Ağlayı ağlayı gezer dururum
 Gam keder yükünü sardım sırtıma
Tığlayı tığlayı bezer dururum

Mevlâ'm kara yazmış alın yazımı
 Aldırdım elimden körpe kuzumu

Coşkun seller gibi akan gözümü
Çağlayı çağlayı süzer dururum

Bırakmayın elden koç yiğitliği
 Her dem rehber edin yiğit mertliği
 Şükür sargısına sabır ipliği
Bağlayı bağlayı düzer dururum

DERDİYAR'ım kimse sormaz yaremi
 Ölür isem anam bağla çenemi
 Yara dolu bahtı kara sinemi
Dağlayı dağlayı ezer dururum
 11.11.1993

-3-

Zavallı Gönül

Vefasız aşkına düştüm düşeli
Yandıkça korlandı zavallı gönlüm
 Âşık olup senle sefa sürmeli
Bandıkça zorlandı zavallı gönlüm

Bir güzel bağını ben de yokladım
 Gizli ahüzarım elden sakladım
 Bahçesinde gonca gülün kokladım
Kandıkça horlandı zavallı gönlüm

DERDİYAR çektiğim dertler sırada
 Kör nefsin elinden kaldım arada
 Arzu kabul oldu erdim murada
Sandıkça kârlandı zavallı gönlüm
 28.11.1994

-4-

Bulunmaz

Elin sözü ile oturup kalkma
Dilinde keramet zarı bulunmaz
 Cennet olsa girme namert bağına
Gülünde keramet arı bulunmaz

Dost olan dostunu dar yerde arar
 Çaresiz kanayan yarayı sarar
 Zengin malı züğürt çenesi yorar
Malında keramet varı bulunmaz

Azrail vaktinde seni de seçer
 DERDİYAR'ım elbet dünyadan göçer
 Ruh gider cesetten bedenden uçar
Ölünde keramet kârı bulunmaz
 12.6.1996

-5-

Kokar Sevdiğim

Dört kitap hak Kur'an yüz on dört sure
Dalın cüzü ayrı kokar sevdiğim
 Amentüyle şirke verdi nihayet
Dilin sözü ayrı kokar sevdiğim

Çıkma hak yolundan Kur'an'a sığın
 Aynasıdır giden gelen tüm çağın
 Varacağız elbet mahşere değin
Yolun tozu ayrı kokar sevdiğim

Uzak kalmayalım ilim çağına
 Musa gider idi o Tur dağına
 Düşen isen eşsiz cennet bağına
Gülün nazı ayrı kokar sevdiğim

DERDİYAR'ım sözüm değildir yalan
 Ömrümüzün bağı oluyor talan
 Gerçek itikatlı bir mümin olan
Kulun sözü ayrı kokar sevdiğim
 27.8.1996

-6-

Mevlâ'm

Çaresiz bir derde düştüm
Dermanım sensin **ver** Mevlâ'm
 Aşkınla yandım tutuştum
Gümanım sensin **yar** Mevlâ'm

Seni zikretmeden yatmam
 Helal mala haram katmam
 Doğru yoldan ölsem sapmam
Rahman'ım sensin **Bir** Mevlâ'm

DERDİYAR'ım öz yakarım
 Şol ırmaklardan akarım
 Emrinle yatar kalkarım
Fermanım sensin **kâr** Mevlâ'm
 5.10.1996

-7-

Esir Oldum

Garip Mecnun gibi sahraya düştüm
 Bir **yar** için esir oldum **çöllere**
 Bülbül gibi seher vaktinde şaşım
 Bir **zâr** için esir oldum **güllere**

Al ipekten dokudular şalım
 Satamadım elde olan malımı
 Kaderim bağladı benim yolumu
 Bir **kâr** için esir oldum **kullara**

Ölürsem kefenim ince diktirin
 Yıkayıp da musallaya yatırın
 Salâvatla mezarıma götürün
 Bir **tur** için esir oldum **sallara**

DERDİYAR'ım gelir geçer buradan
 Bu gamı kederi kaldır aradan
 Aşkınla yanarım Gani Yaradan
 Bir **nar** için esir oldum **küllere**
 16.10.1999